

מוני מושונב ב"מותו של סוכן"

תיאטרון

כרמית מירון

בכורות בתיאטרון הלאומי

"מותו של סוכן" מאת ארתור מילר; תרגום: שלומי מושקוביץ; בימוי: רוני פינקוביץ; תפאורה ותלבושות: פרידה קלפהולץ-אברהמי; מוסיקה: רן בגנו; הבימה, אולם רובינא

זאת ההפקה השישית בארץ של המחזה על מותו של איש המשפחה, המקריב את חייו על מנת לחלץ את בני ביתו מקטסטרופה כלכלית. אך כמובן, זה לא רק מחזה על הסוכן שאיבד את מקור פרנסתו (עד כמה שזה נשמע רלוונטי בימינו), אלא גם, ובעיקר, על אדם העומד בפני שוקת שבורה, בניסונו לסכם את שנות חייו.

יש גם הרואים בהצגה - בעקבות הידרדרותו הכלכלית-חברתית של וילי לומן ופיטוריו השרירותיים לעת זקנה - ביטוי לגורלו של האדם הקטן במשטר הקפיטליסטי בכלל, ובחברה המודרנית-תעשייתית בפרט. יש, כמובן, לשלב את שני המרכיבים גם יחד: מצבו הכלכלי-חברתי של האיש הקטן, הנרמס בשלב ההתפתחות הקפיטליסטית המואצת, והניגוד בתודעתו של וילי לומן בין שאיפותיו וחלומותיו לבין המציאות האכזרית הטופחת על פניו.

המחזה, שהוצג לראשונה בארצות הברית בשנת 1949, הציג בזמנו הידוש במבנה הדרמטי, על ידי פריצות אל העבר, המעניקות אילוסטרציה מינה לחייו של הגיבור הראשי. קפיצות אלה אל העבר יוצרות חושים המקשרים בין הגיבורים לבין חייהם בהווה, ומעניקות אחדות קומפקטית לעלילה. חלומותיו של וילי לומן, הנעים בין הרצוי למצוי, מגיעים לצומת הדורש פתרון ריאלי ואמיתי.

בין, בנו, הבכור, מספיד את אביו ליד קברו: "היו לו החלומות הלא נכונים". חלומותיו היו אולי נכונים, אולם החברה שהשתנתה לא הכירה בהם ולא הודתה בקיומם. המחזה "מותו של סוכן" אינו עוסק רק בבעיית היחיד ובנכחי נפשו, אלא בערכים ובנורמות חברתיות. לפיכך הוא מדבר גם אל לב הקהל בשנת 2003.

מוני מושונב, שגילם תפקידי זקנים נפלאים ב"הכיסאות" וב"זרים", מתקשה להתמודד עם דמות מיוסרת שקרובה יותר לגילו. נטייתו לעצב תפקידים קומיים גורעת מגילום מעמיק ורציני של דמותו הטרגית של וילי לומן. סנדרה שדה, העוזר כנגדו, האשה האוהבת, התומכת והמאמינה בו ובחלומותיו, עיצבה דמות מינה, חמה ומרגשת. פחות אמינים היו איתי ועומר ברנע בתפקידי הבנים. השתתפו עוד: גלעד פרלמן, טרייסי אברמוביץ, מיכאל כורש, עזרא כפרי ונתי רביץ. על אף החסרונות שצוינו לעיל, כדאי גם כדאי לצפות בטרגדיה האנושית

והמאוד מוכרת לנו, של בעל משפחה המתאבד בשל מצוקה כלכלית.

"דירה לאהבה": מאת ניל לביוט; תרגום: אסף ציפורי; בימוי: ניר ארז; תפאורה ותלבושות: נטע הקר; הבימה, במרתף

המחזה מתחיל בצורה שבלונית ביותר: אוולין, סטודנטית לאמנות בעיר שדה אמריקאית, מגיעה למוזיאון המקומי ופוגשת את אדם - צעיר שמרני, ממושקף וביישן, השומר על הפסל היווני שמבושיו מכוסים באשכול ענבים. הצעירים מתאהבים ומנהלים רומן סוער מול הווידיאו המצלם אותם בחדר המיטות.

עד כאן, הסיפור מוכר וידוע. ההפתעה מתגלה כאשר מסתבר שאוולין מחפשת נושא לעבודת הגמר שלה ומחליטה לשנות את אדם ובכך להשלים את התיזה לעבודת האמנות שלה. השאלות המתעוררות חובקות את העולם המוסרי בכלל, ואת עולם האמנות בפרט. האם היתה אהבתה של אוולין אמיתית? ואם לא - האם מותר לנצל את רגשותיו הכנים של הזולת על מנת ליצור "יצירה אמנותית"? היכן הגבול בין ניצול החומרים האישיים לבין הקריטריונים האמנותיים-מוסריים של היצירה? המחזה קטן - באיכות ובכמות - מכדי לענות על שאלות הרות גורל אלו. אולם יתרונו ביצירת תפקידים טובים לשחקנים צעירים.

לונה יקר, המגלמת את אוולין, עיצבה דמות משכנעת של סטודנטית אמביציוזית, מניפולטיבית ועם זאת מורכבת, מופנמת ובלתי בטוחה בעצמה, ובדרך בה בחרה לסיים את עבודת האמנות שלה. יובל סגל, בתפקיד אדם, "נושא" העבודה על אוולין, משתנה לעיני הצופים, מלבר ומלגו. משתתפים עוד: יעל צפרייר ואושרי סהר, כעוזר נגד הזוג הראשי. הצגה מהנה ומעניינת המועלית ברצינות ובכשרון.